405158 - Fıtır Sadakasının Bi Sa’ Buğday Değerinde Pirinç Ve Makarnadan Verilmesi Caiz Midir?

Soru

Bizim burada bir sa’ iki buçuk kilo buğday olduğu hesaplanıp belirlendi. İki buçuk kilo buğdaysa 25 liraya denk geliyor. Yalnızca makarna ya da yalnızca herhangi bir buğdaydan elde edilen ürünlerden 25 Lira değerinde makarna ve pirinç pilavını fıtır sadakasını vermek caiz olur mu?

Detaylı cevap

Allah’a hamd olsun.

Birincisi:

Fıtır Sadakası Yiyeceklerden Bir Sa’dır

Fıtır sadakasında vacip olan; tıpkı Resulullah sallallahu aleyhi ve sellem’in bu hususta emrettiği şekilde yiyeceklerden bir sa’ vermendir. Onun kıymetini vermen ise racih olan (en doğru olan) görüşe göre caiz değildir.

İbn Ömer radıyallahu anhuma şöyle anlatır: “Resulullah sallallahu aleyhi ve sellem, köle, hür, erkek, kadın, küçük ya da büyük olsun Müslümanlara bir sa' hurma veya bir sa' arpayı fıtır sadakası olarak vermelerini farz kılmıştır. (Ramazan bayramı) namazına insanlar gitmeden önce bunun ödenmesini emretmiştir.” (Buhari 1503’te; Müslim, 984’de rivayet etmiştir)

Buhari 1510’da şöyle rivayet etmiştir: Ebu Said el Hudri radıyallahu anhu’dan rivayet edildiğine göre şöyle dedi: “Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem’in zamanında fıtır sadakasını yiyeceklerden bir sa’ (3 kg.) olarak çıkarırdık.” Ebu Said: “O zaman yiyeceğimiz; arpa, kuru üzüm, çökelek ve hurmaydı.”

Malumdur ki bu dört çeşidin kıymeti farklı farklıdır. Bunu ifade eden hususlardan biri de Nebi sallallahu aleyhi ve sellem'in bunlarda kıymetini dikkate almayıp sa'ı dikkate almasıdır.

Hafız İbn Hacer rahimehullah şöyle demiştir: "Ebi Said hadisinde zikri geçen hususlar sanki; bunlardan verilenlerin her birinin kıymeti farklı farklı olmasına rağmen, miktarı bakımından eşit olduğu durumda; hangi tür olursa olsun (fark etmediğini) bu miktarda vermenin asıl amaç olduğunu ifade eder. Dolayısıyla buğdayla onun dışındakiler arasında bir fark yoktur. Bu İmam Şafii'nin ve ona tabi olanların görüşüdür." (*Fethul'bari*, 3/374)

Bunun üzerine, fıtır sadakasını vermek istediğinde sen; bir sa' buğdaydan, bir sa', pirinçten yahut bu ikisinden başka insanların temel azık olarak yediklerinden verebilirsin.

Daha detaylı bilgi için fıtır sadakası verilebilen türlerin açıklamasının olduğu 124965 nolu sorunun cevabına bakınız.

İkincisi:

Makarnadan fıtır sadakasını vermek caizdir.

Şeyh İbn Useymin rahimehullah Şerhu'l-Mümti', 6/183'te şöyle demiştir: "Makarnadan fıtır sadakasını vermek geçerli olur mu?"

Bu hususta bizim gördüğümüz şey (görüşümüz); insanların temel gıdası olmaya devam ettiği sürece makarnayı (fıtır sadakası) vermenin geçerli olduğudur... Pirinç gibi küçük olduğu takdirde ölçüm/ölçek ile değerlendirilir. Ancak büyük olduğu takdirde de ağırlıkla değerlendirilir."

Bu konuda alimlerin "Makarna geçerli olur mu olmaz mı? Ölçekle mi verilir ağırlıkla mı verilir" diye ihtilaf etmesinin içeriğine hiç girmeden... Biz ihtiyaten, sorumluluktan kurtulmak açısından fıtır sadakasını makarnadan verilmemesi gerektiği kanaatindeyiz. Sonra makarna insanların çoğunluğunun temel yiyeceği değildir ki. Yine insanların aşırı derecede ihtiyacının olduğu başka gıdalara karşı tercih ettiği önemsediği gıda da değildir.

Her halükarda en faziletli olan; selefin de vermiş olduğu (hadiste) gelen türleri, bunlarla beraber

pirinç vardır ki pirinç insanların genelinin yiyeceğidir ve ölçülerek belirlenmesi kolaydır, vermekle yetinilmelidir.

Üçüncüsü:

Fıtır sadakasını iki farlı türden, örneğin yarım sa’ pirinç verse yarım sa’ da makarna vermesi gibi, bir sa’ olarak vermek caiz değildir. Aksine vacip olan tek bir türden bir sa’ olarak verilmesidir. Bu, iki imamın, İmam Şafii’in ve İbn Hazm’ın (Allah her ikisini de rahmet etsin) görüşüdür.

Daha fazla bilgi için **(**109779 **)** nolu sorunun cevabına bakınız.

Allah en iyisini bilir.